

OTOVICE

Osada Otovice ležela ve vzdálenosti 1 km jižně od Vyklic při silnici Vyklice - Otovice v nadmořské výšce 180 m v údolí bývalého Modlanského potoka.

Název obce

Z dostupných historických materiálů lze usuzovat, že název obce má původ v někdejším zakladateli, nebo majiteli obce Otovi, čili ves Otových. Název se postupně vyvíjel, když např. ve staré latinsky psané listině z Roudnice n. L., ze dne 23. 10. 1334 jsou Otovice uvedeny jako Hotomezy, v roce 1535, pak jako Hotkovice atd. Lidově se později Otovicím říkalo „Hotovice“.

Příslušnost obce k panství

V letech 1337 až 1577 patřily Otovice spolu se sousedními obcemi ke Kyšperskému panství (Kyšperk - hrad vystavěný roku 1315 nad Unčínem), a pak do roku 1579 ke Krupce. V tomto období získal Otovice spolu s dalšími obcemi Jan Hora z Ocelovic, který zde vybudoval tvrz. Otovice se tak staly střediskem jeho panství. Po smrti J. Hory se s jeho ženou oženil v roce 1585 Václav Kölbl, čímž získal i jeho panství. Roku 1599 jsou uváděny jako držitelé Otovic bratři z Kunče, roku 1603 pak Mandalena Kölblová. Bedřich Hora z Ocelovic, syn Jana Hory, měl obec v držení od roku 1613. Vinou své účasti na povstání proti Habsburkům ztratil později značnou část jmění. V roce 1623 mu byly Otovice zabrány a prodány Petru Jindřichovi ze Stralendorfu a připojeny k Chlumci. V té době je již uvedena tvrz v Otovicích jako polopustá s palácem a sedmi světnicemi.

Šlechtickému rodu Westphalenů, který měl sídlo v Chlumci patřil Otovický dvůr od roku 1830. V květnu 1945 byl vyvlastněn jako nacistický majetek a začleněn do Československých státních statků se sídlem v Chlumci, později v Předlicích.

Zaměstnanost obyvatel

Pro osud obce bylo rozhodující její položení na hnědouhelné sloji. To zpočátku přineslo pro obec značné oživení, později však její definitivní konec. Již v roce 1740 získal občan Mostu František Weidlich povolení k zahájení těžby uhlí v Otovicích. V počátečních fázích uhelné těžby bylo nejvíce důlních děl právě v Otovicích. To také začalo výrazně ovlivňovat zaměstnanost v obci a nejbližším okolí. V roce 1848, kdy byla zrušena robota, patřila obec pod Chlumecké panství, kde vládl podnikavý rod Westphalenů. Ten měl také nejvíc šachtiček v Otovicích. Majitel panství a jeden z největších těžařů země české řešil nedostatek pracovníků na svém panství jejich nábořem v českém vnitrozemí. Práce v dolech zaručovala vysoké výdělky. Z řemesel jsou v polovině 70. let 19. století v Otovicích zastoupeny: 1 šenkýř, 1 kovář a 1 prodavač chleba a housek. Následně začíná absolutní převaha horníků v obci. V roce 1902 přišlo do Otovic 68 dělníků, z toho 50 mužů a 18 žen. Posilována je i zemědělská výroba. Péče o zemědělské dělníky se musela stále zdokonalovat, aby obstála v konkurenci s prací v dolech a továrnách. Proto se začaly adaptovat některé hospodářské budovy na malé byty. Na poplužním statku hraběte Westphalena byly takto upraveny dvě dlouhé přízemní budovy bývalých ovčínů, každá na osm bytů po dvou místnostech. Těmito budovám se říkalo „Šaferajka“. Dvě tyto podlouhlé nízké budovy stály nad statkem vedle silnice na Lochočice. Převaha horníků pracujících na hlubinných dolech v okolí převládala ještě dlouho po druhé světové válce. Postupně však se zavíráním hlubinných dolů a přechodem na povrchovou těžbu se měnila i skladba zaměstnanosti obyvatel. S uzavřením dolů Kateřina v Modlanech, Milada II u bývalého nádraží Chabařovice a Prokopa Holého v Tuchomyšli dojížděli horníci po nějaký čas i na Nelson v Oseku a Gottwald v Hrdlovce. Orientace obyvatel na hornické povolání v hlubinných dolech byla tímto ukončena.

Válečná léta

Otovicím se nevyhnula ani válečná léta. Např. v roce 1757 byl v Otovicích a nad Otovicemi směrem k Lochočicím rozložen tábor pruského vojska po bitvě u Kolína.

Stavovského povstání, kterým byla zahájena třicetiletá válka, se účastnil i držitel Otovic Bedřich Hora z Ocelovic, za což byl odsouzen ke ztrátě všeho jmění a byl mu zabaven statek i s tvrzí.

Fridrich II. vpadl 26. srpna 1756 do Saska. Při svém dalším tažení vedl své vojsko ve směru přes Vyklice, Lochočice a Otovice směrem k Lovosicím. Ve válečném roce 1860 byly Otovice postiženy cholerou. Rozhodující vliv na skladbu obyvatel obce mělo ukončení druhé světové války, když v červnu 1945 a později od jara 1946 začalo vysídlování německého obyvatelstva.

Stav obyvatel a národnostní poměry

Otovice byly počátkem 14. století s řadou okolních obcí poněmčeny. Základní přehled o situaci v obcích nám poskytují zápisy v Berní rule z roku 1654, kde byl uveden soupis obyvatelstva a zdanitelného majetku. Podle zápisů v ní jsou v Otovicích vedeny 2 usedlosti, 2 krávy, 3 jalovice a jedno prase, dále pak dva chalupníci, z nichž jeden vlastnil 1,7 ha půdy a druhý 0,3 ha půdy.

Převaha německého obyvatelstva se začala měnit se zakládáním dolů v Otovicích, ale i náborem pracovníků pro práci v zemědělství. Westphalen začal těžit uhlí v Otovicích zpočátku malými rumpálovými šachticemi. S tím souvisí i postupné rozšiřování zástavby obce, které bylo předtím velmi pomalé. V roce 1654 jsou kromě rozměrného dvora připomínány 2 domy, v roce 1785 po zahájení těžby uhlí již 5 domů, v roce 1887 9 domů a 102 obyvatel, v roce 1937 měly Otovice 12 domů a 143 obyvatel.

Stěhování českých dělníků a jejich rodin pokračovalo i po vzniku československého státu. Tehdy byly české menšiny posilovány i příchodem českého úřednictva a učitelů. Z těchto důvodů se začínají radikálně měnit národnostní poměry v Otovicích a okolí. Podle sčítání lidu z roku 1921 žilo nejvíce Čechů v Otovicích (70 %) a Zalužanech (48 %). S tím souvisel i růst počtu českých dětí. V roce 1921 se dokonce uvažovalo o postavení budovy pro českou obecnou školu. Podle původních záměrů měla tato škola stát při cestě do Otovic. Byla i vyměřena parcela, ale od realizace stavby se nakonec upustilo.

Samospráva obce

Každé zhoršení podmínek života obyvatel ovlivňovalo existenční zajištění rodin a radikalizovalo nálady obyvatelstva. To pak mělo vliv na celkové uspořádání politických poměrů v obci, zvláště po zavedení demokratických volebních řádů od roku 1919. I tak malá osada, jakou byly Otovice, měla svoji místní radu se zastupitelstvem a rozhodovala o svých záležitostech. Tuto výsadu však Otovice v roce 1923 ztratily.

V Čechách probíhalo vyměřování pozemků ve 40. letech 19. století a v Otovicích pak v roce 1843. Do roku 1963 náležela obec ke katastru Lochočice a od r. 1964, pak k Vyklicím.

V rámci integrace obcí na okrese Ústí n. L. byl do Chabařovic v letech 1980 - 1985 přičleněn katastr Otovic, ale i katastry dalších obcí.

Zástavba

Otovice měly proti jiným obcím odlišnou zástavbu. Jádrem obce byl poplužní dvůr hraběcího velkostatku na jedné straně silnice, a na druhé rozptýlená zástavba několika domů. Jelikož Otovice neměly vlastní kostel, chodilo se do sousedních Roudníků. Teprve v 18. stol. byly v okolních Vyklicích a Otovicích postaveny kaple.

Na křižovatce silnic Vyklice - Lochočice - Tuchomyšl a Roudníky byla skupina domů, lidově nazvaná „Krajčenka“ z německého „Kreuzschenke“ - hospoda na křižovatce. Domy

jižně od silnice do Roudníků příslušely do Otovic. Výstavba obce byla z větší části založena na iniciativě obyvatel, a to především na těch, kteří dovedli vlastním příkladem a organizačními schopnostmi ostatní získat k práci ve prospěch obce. Tímto způsobem bylo např. v roce 1963 započato s budováním kanalizace, která později odváděla splaškové vody do Modlanského potoka, který protékal obcí. Práce řídil schopný organizátor Reinhold Richter starší z č. p. 4, otec dnes již nežijícího „Holdyho“ a Petra, pozdějších obyvatel Chabařovic. Připomeňme i aktivitu dalších občanů na této akci. Byli to pánové: Máslo, Blecha Kraus V. atd. Stavba kanalizace byla dokončena v roce 1964 a celková hodnota díla byla na tehdejší dobu poměrně vysoká. Okolí obce bylo značně poddolované hlubinnou těžbou již od počátku 17. stol., naposledy pak dolem Prokop Holý v Tuchomyšli. To se projevovalo zvrásněním povrchu a způsobovalo znehodnocování zemědělské půdy. Podzemní požár v chodbách dolu P. Holý poblíž Otovického dvora způsobil propadliny takového rozsahu, že zemědělská půda nemohla být od roku 1962 obdělávána. Důlní požár měl být likvidován v roce 1964 povrchovou vodou z Modlanského potoka, která byla přiváděna do vytvořených rýh v místech, kde bylo nadloží uhelné sloje narušeno trhlinami. Ty umožnily výron kouře a důlních plynů na povrch. Vlivem suchého roku však bylo koryto Modlanského potoka téměř bez vody, a tak se záměr minul účinkem. Místo výronu teplých plynů bylo v zimním období porostlé bujnou vegetací a skýtalo příjemný útulek pro okolní zvěř.

Život v obci byl pospolitý a charakteristický pro obce tohoto druhu. Zpravidla se nezmeškala žádná příležitost ke společným oslavám všeho druhu, ať již to bylo v hospodě „U Máry“, nebo jinde. Otovičtí jistě vzpomenou na veselí při tanci v prostředí košatých stromů, před hospodou. Jelikož nebyla v Otovicích žádná prodejna, prodávalo se na objednávku v uvedené hospodě, nebo po nějakou dobu do obce zajížděla pojízdná prodejna. Neopomenulo se ani významných výročí. Tím byla například diamantová svatba manželů horníka Matěje a Anežky Krausových z č. p. 11, kterou oslavili v sobotu 26. září 1964. Oddáni byli 28. září 1904 v sousedních Roudnících v kostele.

Uhlí v Otovicích a jeho okolí v 18. století lákalo osadníky z vnitrozemí, kterým dalo práci a lepší podmínky k životu, avšak jenom na přechodnou dobu. Rokem 1981 se naplnil osud obce, která byla likvidovaná postupem Lomu Chabařovice.

Dnes žijí obyvatelé Otovic převážně na sídlišťích v Chlumci, Stříbrnících, ale i na Střekově. Ti, kteří se nesmířili s osudem života v paneláku, si nakonec zařídili nová bydliště v Roudnících a Chabařovicích. Z Otovických žijí v Roudnících Krausovi, Hrubý, ale i Zárubovi, kteří se však do Roudníků přistěhovali z Lochočic. Do Chabařovic se přistěhovala rodina Reinholda a Petra Richterových.

St. Sochocký